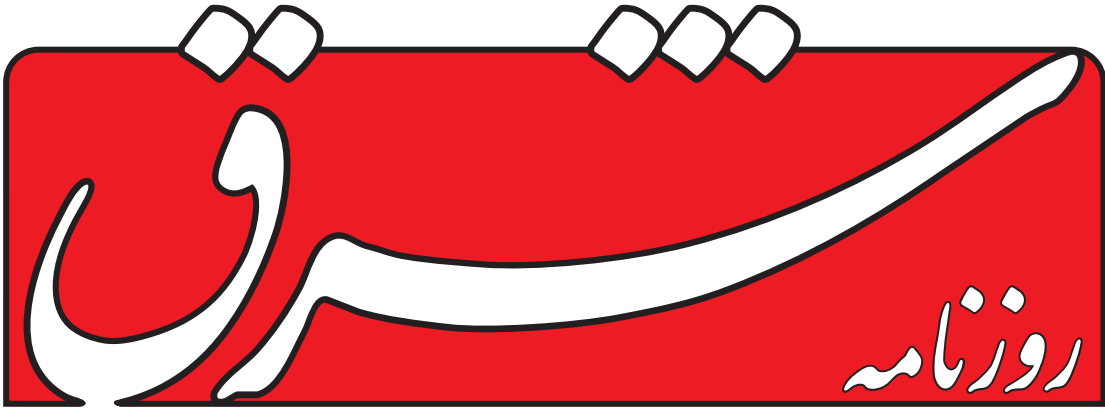

عذرخواهی از تهرانی ها برای تنفس هوای سمی

پایتخت نشینان فقط ۲ روز هوای پاک تنفس کردند

وضعیت ۲۴ ایستگاه سنجش هوای تهران روز گذشته در وضعیت قرمز بود. وزارت بهداشت تلاش دارد کارکنان ادارات را دورکار کند و دانش آموزان دوباره خانه نشین شدند...

صفحه ۸

مقام معظم رهبری:

کار بزرگ شهید سلیمانی حفظ، رشد دادن مجهز کردن و احیای جبهه مقاومت بود

• نباید به گونه‌ای سخن گفت و عمل کرد که خصوصیات سردار ماورائی و دست‌نیافتنی تصور شود

• یاد شهید سلیمانی را به شکلی زنده نگه داریم که حضور مردمی در تجلیل او همیشگی و مستمر باشد

صفحه ۲

در «شرق» امروز می‌خوانید: فیلم دیدن جایی بیرون از سالن سینما، مجمع تشخیص و ماجرای شفافیت و یادداشت‌هایی از بابک زمانی، ابوالفضل گرمایی، حمیدرضا اکبرپور

سرمقاله

مشکل کجاست؛ دانش اقتصاد یا هنر سیاست‌گذاری؟

حجت میرزایی

چندی پیش در همین ستون نوشتیم که «یک کارکرد مهم و نقش همگانی علم اقتصاد زبان گفت‌وگوی مؤثر میان دولت و ملت، ابزار رسیدن به تفاهم و شکل‌گیری اعتماد و نیز ابزار گفت‌وگوی میان شهروندان برای دستیابی به انسجام اجتماعی است. بهره‌گیری درست و به‌موقع از این امکان می‌تواند به نزدیکی ذهن و زبان دولت و مردم و کاهش فاصله میان ذهنیت و تصورات با واقعیت‌های اقتصادی به‌طور مؤثری کمک کند. هرچه تکنای اقتصادی بزرگ‌تر باشد، نیاز به این گفت‌وگو بیشتر است.» جان نوبل کینز (پدر کینز اقتصاددان مشهور) حدود ۱۳۰ سال پیش «هنر سیاست‌گذاری اقتصادی» را به‌عنوان هنر و دانشی فراتر از علم اقتصاد برای تغییر رفتار مردم معرفی کرده و پس از او نیز اندیشمندان زیادی بر ضرورت برخورداری دولت‌ها از چنین موهبتی سخن گفته‌اند. من نمونه‌هایی از گفت‌وگوی معجزه‌آسای دولت‌ها با مردم در تنگناها و شرایط سخت اقتصادی را بازگو می‌کنم:

- در سال ۱۳۶۵ بنا کاهش بی‌سابقه درآمدهای نفتی به کمترین سطح خود و اوج دشواری‌های اقتصادی دوران جنگ و محدودیت‌های لجستیکی تحریم‌ها و فشارهای آن دوران و درست در روزهایی که خبرهایی از پایان ذخایر استراتژیک غذایی به نگرانی و التهاب مردم دامن می‌زد، میرحسین موسوی، نخست‌وزیر در تلویزیون به تفصیل با مردم سخن گفت و از پرودن سیلوها و انبارهای مواد غذایی و دارو و کشتی‌های پهلوگرفته در بنادر گفت و در همان روزهایی که همه انبارها و سیلوها خالی بود، جامعه با پذیرش این سخنان اطمینان‌بخش به آرامش رسید تا روزهایی که این کالاها تأمین شود.

- در سال ۱۳۸۰ و آغاز دولت دوم اصلاحات، بازار با کاهش درآمدهای نفتی، کاهش ذخایر استراتژیک رخ داد و در اولین ماه‌های فعالیت دولت هشتم که با رای خیره‌کننده ۲۲ میلیونی انتخاب شده بود، نگرانی‌های جدی کمبود مواد غذایی می‌توانست به کاهش اعتبار دولت جدید و بحرانی ملی منجر شود. اما با سخنان اطمینان‌بخش خاتمی با مردم در فضای اعتماد میان دولت و مردم و سطح بالای انسجام اجتماعی از یک سو و هماهنگی رئیس کل بانک مرکزی، رئیس سازمان برنامه و بودجه و وزیر بازرگانی و پیگیری مستمر و بهره‌برداری وزیر بازرگانی وقت از اعتبار یک دولت برآمده از رای بالای مردم و مذاکره با تاجران مشهور بین‌المللی از سوی دیگر، در فرصت کوتاهی کالاها استراتژیک مورد نیاز کشور در سطح امنیت‌بخشی تأمین شد و از تبدیل نگرانی‌ها به ناامنی و بحران اجتماعی پیشگیری شد.

- سومین نمونه یک تجربه خارجی است. در سال ۱۹۸۲ ارزش پوند در مقابل دلار، مارک و فرانک با سرعت و به‌طور کم‌سابقه‌ای کاهش یافت. گفته می‌شد مهم‌ترین علت این روند کاهش ذخایر طلا و تصورات ذهنی مردم از روند کاهشده پست‌توانه پول ملی بود. اما وزیر اقتصاد وقت انگلیس که از فضا نه اقتصاددان بلکه دانش‌آموخته حقوق بود، در فضای اعتمادآمیز با مردم سخن گفت و آنها را متقاعد کرد که پست‌توانه اصلی پول ملی انگلستان نه طلا بلکه انسجام اجتماعی، شهروندان خلاق و کارآفرین و سرمایه انسانی ارزشمند آن کشور است. این سخنان امنیت‌بخش با پذیرش بالای شهروندان آن کشور به بازگشت آرامش به بازار ارز در شرایط پرتلاطم و نگران‌کننده منجر شد.

یک پرسش مهم این است که چرا این روزها که باز با افزایش روزانه بلکه لحظه‌ای قیمت دلار، خودرو و برخی کالاها، نگرانی و اضطراب به جامعه بازگشته و به احساس کیسختگی و بی‌قدرتی دامن می‌زند، کسی با مردم سخنان اطمینان‌بخش نمی‌گوید و برخی از سخنان و تصمیم‌ها به‌جای آنکه به آرامش در بازار منجر شود، تأثیر وارونه و تشدیدکننده دارد و به التهاب موجود دامن می‌زند؟ رئیس‌جمهور هفته پیش خطاب به وزیران و همکاران خود در دولت توصیه کردند درباره موفقیت‌ها و پیشرفت‌های دولت با مردم سخن بگویند و دستاوردهای دولت را برای آنها تشریح کنند. یکی از فرماندهان نظامی نیز از تجربه گفت‌وگو با معترضین بازداشت‌شده گفت که «آنها با نیم‌ساعت گفت‌وگو می‌گویند که چرا زودتر دستاوردهای نظام را برای ما معرفی نکردید؟». با وجود بی‌اعتنایی آشکار دولت سیزدهم به دانش و تجربه سیاست‌گذاری اقتصادی و برخلاف تصور عمومی، مشکل اصلی این دولت سطح پایین دانش اقتصادی نیست بلکه سطح پایین دانش حکمرانی و هنر سیاست‌گذاری و موهبت گفت‌وگوی عمومی است. آنچه این روزها به‌شدت بدان نیاز داریم، دانشمندانی اقتصادخوانده نیست بلکه نیاز امروز اقتصاد، اعتماد میان مردم و دولت و گفت‌وگوهایی اطمینان‌بخش و متقاعدکننده در فضای عمومی است. اما سخن‌گفتن در شرایطی که اعتماد اجتماعی از ۷۵ درصد در سال‌های نخستین دهه ۱۳۶۰ به ۲۵ درصد در سال‌های اخیر کاهش یافته و دولتی با پایین‌ترین نرخ مشارکت سیاسی چهار دهه اخیر شکل گرفته و نیز در روزهایی که دولتمردان بی‌تفاوت به گزارش‌های رسمی و احساس سختی و مزارت در زندگی روزمره شهروندان به‌جای همدلی و هم‌زبانی با مردم، با تکرار آزاردهنده و ملال‌آوری از پیشرفت‌های بزرگ و دستاوردهای سرتگ سخن می‌گویند، چگونه انتظار دارند که جامعه پذیرای سخنان آنان باشد. به این دو باید چند محدودیت و مانع مهم دیگر این دولت برای گفت‌وگوی اجتماعی را افزود که پرداختن به آن مجال دیگری نیاز دارد.

نگاهی به سرکشی‌های علی‌اف در سخنرانی سال جدید میلادی و بده‌بستان سفارتی جمهوری آذربایجان و اسرائیل

باکو در باغچه تل آویو

گزارش تیتربک را در صفحه ۲ بخوانید

علیه دانایی

پرونده «شرق» درباره قوانین جدید محدودکننده زنان در افغانستان

عکس © Gettyimages

قدرت‌گرفتن مجدد آنها، طبق گزارش وزارت تحصیلات عالی افغانستان ۱۲۶ دانشگاه خصوصی و ۳۹ دانشگاه دولتی در این کشور فعالیت می‌کنند که در آنها فضا برای تحصیل و اشتغال مردان و زنان بدون محدودیت جنسیتی وجود داشته است. در چنین بستری و در زمان روی کار آمدن طالبان چیزی حدود ۳۵ درصد استادان شاغل در این دانشگاه‌ها را زنان تشکیل می‌دادند. همچنین ترکیب جنسیتی دانشجویان افغانستان هم طبق آخرین گزارش‌ها چنین بوده که بین ۳۵ تا ۴۵ درصد دانشجویان را دخترها تشکیل می‌دادند. وضعیت حتی در برخی از دانشگاه‌های خصوصی چنین بوده که بیش از ۵۰ درصد صندلی‌ها را دخترها در اختیار داشتند. اولین آسیب از حضور طالبان را استادان زن دانشگاه‌های کابل دیدند؛ چراکه با روی کار آمدن طالبان امکان کار کردن از زنان گرفته شد و به زنان شاغل هم اعلام شد که به محل کارشان بازنگردند. علاوه بر این بی‌کاری گسترده در میان استادان دانشگاه‌ها و ممانعت از تحصیل دانشجویهای دختر می‌تواند به تعطیلی گسترده دانشگاه‌های خصوصی منجر شود؛ چراکه این دانشگاه‌ها در میان دخترها طرفدارهای بیشتری داشته و برخی پیش‌بینی‌ها از تعطیلی ۸۰ درصدی این دانشگاه‌ها در سال تحصیلی آینده خبر می‌دهند.

این پرونده را در صفحه ۶ بخوانید

دو هفته‌ای می‌شود که طالبان بر اساس فرمان ملا هبت‌الله، رهبر در برده‌شان، تحصیل دختران در دانشگاه‌ها را ممنوع اعلام کرده‌اند. پیش از این و به محض قدرت‌گیری دوباره طالبان درهای مدارس به روی دختران بالاتر از کلاس ششم بسته شده بود. ندا محمد ندیم، سرپرست وزارت تحصیلات عالی طالبان، جنبشبه گذشته در تلویزیون ملی ظاهر شد و دلایل این ممنوعیت را چنین عنوان کرد: «وجود خوابگاه‌های زنان، آمدن دختران از یک ولایت به ولایت دیگر بدون همراه داشتن محرم، رعایت‌نشدهن حجاب از سوی دانشجویان و همچنین تحصیل پسران و دختران در یک مکان از مهم‌ترین دلایل طالبان برای ممنوعیت تحصیلات عالی دختران است.»

سرپرست وزارت تحصیلات عالی طالبان همچنین درباره ممنوعیت تحصیل دختران گفته است که برخی از رشته‌ها برای دختران در تضاد با عزت افغانی و اصول اسلامی بود. بیاید نگاهی بیندازیم به وضعیت تحصیلات عالی در افغانستان ۲۰ سال پس از سقوط طالبان و یک سال پس از

یادداشت

جستاری تاریخی در باب مالکیت و حاکمیت ایران بر جزایر سه‌گانه^(۳) سیاست دوپهلوی انگلیس در حمایت از شیوخ

غلامرضا نظربلند پژوهشگر

در راستای اعمال سیاست ایران‌زدایی انگلیس و کوبیدن آن بر طبل اختلافات ارضی در منطقه به موجب سندی دیگر، دولت انگلیس به مأمور خود در منطقه خلیج فارس یادآور می‌شود که سیاست بریتانیا حمایت از شیوخ عرب در مقابل ایران و ندادن هیچ امتیازی به ایران است. گفتنی است که نگارنده برای اولین بار با مطالعه کتاب «نزاع بین امارات عربی و ایران در مورد جزایر ابوموسی و تنب‌های بزرگ و کوچک در استان انگلیس» نوشته حقوق‌دان شهیر اماراتی ولید حمدی الاظمی با سندی مزبور مواجه شد. نام‌برده با استناد به این سند که همانا نامه هفت‌بندی مورخ ۷ نوامبر ۱۹۲۸ لرد کوشندن، وزیر خارجه وقت انگلیس، خطاب به سراربرت کلایو، نماینده وقت آن کشور در منطقه خلیج فارس است، تلاش کرده تا آن را دلیلی بر حقانیت دعای کشور امارات راجع به جزایر اعلام کند. اما حذف سه بند از آن نامه توسط آن نویسنده مدعی حقانیت امارات، این نگارنده را بر آن داشت تا با مراجعه به اصل سند مزبور به سه بند سانسور شده آن دسترسی پیدا کند. از سه بند یادشده، بندهای سه و چهار مربوط به این فراز از یادداشت حاضر است که در ذیل عیناً نقل می‌شود:

بند ۳: «در طول مذاکرات همواره این نکته را به خاطر داشته باشید که یکی از ارکان مهم سیاست بریتانیا در منطقه، حمایت از شیوخ عرب در مقابل ایران است.»

بند ۴: «به همین علت بریتانیا نمی‌تواند امتیازاتی برای ایران در جزایر تنب و ابوموسی قائل شود.»

جالب است که در این سند بلندپایه‌ترین مقام دستگاه سیاست خارجی انگلیس

خودروسازان تاجر

«شرق» در گفت‌وگو با نمایندگان ارائه‌لوايح بودجه و برنامه هفتم بدون اولویت‌بندی را بررسی کرد

ناخشنودی مجلس از بدعت دولت

سیاست دوپهلوی انگلیس در حمایت از شیوخ

به مناسبت سالروز تولد احمد بورقانی

یادگار دوران سپری شده

یادداشت

توفیق فیلترینگ در کاهش ارتباطات خویشاوندی

حسین توری‌نیا

محدودکردن اینترنت روزانه، ادامه دارد و این روزها، در حال گذراندن بدترین دوران خود از آغاز اینترنت در ایران است. این صورتی است که با گذشت سه دهه از ورود اینترنت در ایران و گسترش کاربرد تلفن هوشمند، استفاده از اینترنت به یکی از ضرورت‌های زندگی روزمره اقشار گوناگون اجتماعی از زنان خانه‌دار تا صاحبان کسب‌وکار تبدیل شده است.

ادامه در صفحه ۵

Advertisement for 'عمر حرکت' (Eghmor Kharat) magazine, volume 1402. The ad features a large image of the magazine cover with the title 'عمر حرکت' and 'سالنامه ۱۴۰۲'. Below the image is the logo for 'موسسه جام سبز' (Mousseh Jami Sabz) and the 'شرق' (Shargh) logo.